

Uitgave van de Historische Kring Gent, 19e jaargang (2012) nummer 2

Ganita mare

ISSN: 1878-7908

Colofon: Op voorlaatste pagina

Deze mare is bestemd voor:

Zie enveloppe/omslag

Uitje van Gendtse Jonge Boeren en Tuinders Bond in Giethoorn (± 1955)

Ganita mare

Inhoud 2012-2

- 2 **Allerlei**
- 3 **Foto voorpagina**
- 4 **De Romeinen**
- 6 **Bruidspaar bekend**
- 7 **Lootakkers I en II**
- 14 **Uit de Prov. Courant van 1900**
- 15 **Lezing geschiedenis van Gendt**
- 18 **Kersenfeest, vakantie en Open Monumentendag**
- 19 **Park Lingezen**
- 21 **Jaarverslag 2011**
- 23 **Nieuw boek over Gendt**
- 24 **Genealogie Harry Rensen**
- 28 **Dialectwoorden**
- 29 **Isolatie, welkom nieuwe leden, overleden**
- 30 **Aanwinsten**
- 31 **Colofon**

Rabo Clubkas Campagne

Wij zijn ontzettend blij. Dankzij u eindigden wij op de derde plaats in de Rabo Clubkas Campagne en kregen wij een cheque van € 1043,80 uitgereikt. Een bijzonder mooi bedrag dat wij goed kunnen gebruiken bij de uitgave van een nieuw

Onze bestuursleden: Riet Berends, Mia Gerrits en Geert Witjes nemen de cheque van Miranda van Assema van de Rabo in ontvangst

boek over de Gendtse historie, waarover u verderop in dit blad meer kunt lezen. Het is een groot blijk van goodwill van onze leden en Gendtse mensen dat wij zo hoog konden eindigen bij alle deelnemende clubs. Dank, dank, dank.

ANBI

De Historische Kring Gende is per 1 januari 2012 door de Belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) met als fiscaal nummer 814363398. Giften gedaan aan een ANBI instelling zijn aftrekbaar van het belastbaar inkomen. Uiteraard moet de gift ook voldoen aan de overige eisen van de belastingdienst. Meer informatie vindt u op de website www.belastingdienst.nl/giften.

Gendtenaren in het buitenland

Er zijn Gendtenaren die al lang in het buitenland wonen. Ze blijken toch af en toe iets over Gendt te willen weten. Tot nog toe kunnen ze op onze website oude artikelen uit de Ganita mare lezen. Een lidmaatschap zou door de verzendkosten van ons kringblad heel duur moeten worden. Deze mensen willen wij nu de mogelijkheid bieden om toch lid te worden tegen de normale prijs van € 15,—. Zij krijgen dan niet ons kringblad toegestuurd (we zijn wel goed maar niet gek), maar krijgen een digitaal bestand waarop ze kunnen inloggen. Dan kunnen ze ook de nieuwste Ganita mare lezen, mits ze natuurlijk een computer en internet hebben. Zeg het voort aan uw familieleden of kennissen in den verre.

Workshops genealogie

Wegens doorslaand succes worden de workshops genealogie in september en november geprolonged. Dit keer op verzoek 's avonds. De totale workshopduur is drie avonden. De dinsdagavondworkshop zal zijn op 18 en 25 september en 13 november en de donderdagavondworkshop op 20 en 27 september en 15 november. U kunt zich opgeven via info@historischekringgente.nl. en de avond van uw voorkeur vermelden. Voor leden is de workshop gratis en voor niet-leden € 15,—.

Betalingsherinnering

Bij een enkeling is de betaling van het abonnementsgeld aan de aandacht ontsnapt. Die vindt bijgaand de herinneringsnota.

Foto voorpagina

8. Jo Rosmulder
9. ?
10. Hein Hoogveld
11. Eef Rasing
12. Jan Maters
13. Henk Aarntzen
14. ?
15. Jan Eltink
16. Jo Polman
17. Jan Wegh
18. ?
19. Thé Rasing
20. ?
21. Bart de Haan
22. Wim Peters
23. ? van Luenen
24. ?
25. Bertus Peters
26. Gert Scholten
27. Cor Kregting
28. Henk Aarntzen
29. ?
30. Eef Schouten

JBTB (Jonge Boeren en Tuinders Bond)

1. ?
2. Hent Rosmulder
3. Wim Hoogveld
4. ?
5. Johan Oude Ophuis
6. Jan Rasing
7. Pater Jaspers

Zoals u ziet, kennen we niet alle namen. Weet u die wel? Dan kunt u het nummer en de bijbehorende persoon doorgeven via e-mail:
info@historischekringgente.nl
 of aan een van onze bestuursleden (adressen en telefoonnummers achterin het blad).

De Romeinen

Claudius Clojanus de rijzende ster

Cleopatra was vuul en kwaad
Dör Caesar mè zien raore gepraot
Hi'j hâ gezeid ik gô'j nor huus
En ik nim ow nie mè't blief gi'j mar thuus.

Want 'k hé 'r ow nog 's goed bekeke
En ôk helemaal mè vroeger vergeleke
Toen zat alles nog lekker strak
Nou is de boewl bar uitgezak.

Dâ vien 'k mar niks 'k gô'j, avé
En 'k nim d'n hele mojjek mee
Bekiek gi'j 't mar mè ouw raore land
Mettie spitse gebouwe en al dâ zand.

Zo gieng Caesar ienins op Rome aon
Hi'j is al drek aon't sollicitere gegaon
Dâ was vör dictator en 't lukte medeem
Geliek kon tie werreke gin inkel probleem.

Zien grote vriend en kammeraod
Zat altied néve 'm ien de senaot
Dâ was Claudius Clojanus 'n kjél mè verstand
Ze hadde saome 'n barre band.

Nie gemékelik was 't um dâ rijk te besture
D'r ware altied wel minse mè vremde kure
Vöral ien Gallië ien dâ durpke daor
Ware de Romeinen altied de sigaor.

Hoe kum dâ nou dattie leuij altied winne
Wâ motte we daor toch mé beginne
Clojanus zei we motte d'r flink tegenaon
Zo zien al onze vijande naor de klowöte gegaon.

A'j dâ wil mô'j d'r altied zien
D'n duum d'r op en doe se mar pien
Ien den bjuut mo'j weze we motte d'r hin
Zo mie-ke ze 'n plan dâ was 't begin.

Caesar was d'r al erder gewes
En terug gekomme mette overwinning ien tes
Eigelik ware ze daor dus aon de macht
Mar die Galliërs bleve vechte mé allejékes veul
krach.

Ze hoefde daor dus nie te winne
En ôk gin onderhandeling te beginne
Alleen mar mè overmacht bezette
Um zo de Galliërs verders vechte te belette.

Ze mie-ke 'n gemakkelik plan
We make d'r 'n barre provincie van
Benelux liek mien 'n goeie naam
Lekker eenvoudig mar toch vörnaam.

A'j dan klaor bun metta gedoe
Vaor je mè sché- pe naor Britannia toe
Wor de zon ondergit krie-j 'n neai-je kant
Volleges mien is daor nog meer neai land!

Cesar beslo-wt en zei di's 't plan
Mak d'r mar 'n mooie provincie van
A'j zover bun dan hör ik dâ snel
Dan zie-j mien wel komme dâ witjewel.

En zo gaf Caesar 't bevel
Clojanus zei dâ bevil mien wel
Ik gô'j 'r wel hin gin inkel bezwaor
Dâ wör 'n neai-je provincie dâ krieg'k wel klaor.

Claudius Fossieles dâ was zien vâd
Die was nie vörzichtig en altied keihard
Vâd zei dâ Beneluxplan is mooi dâ's 'n goed pad
Die Germanen daor dâ's èèn pot gerstenat.

Die zien bi'j vergissing naor beneje gedreve
En van èrremoei daor mar gebleve
'k Dink dâ'j daor wel goed van kun winne
Dus volleges mien mô'j van daoruut beginne.

En Caesar zei tege Clojanus bi'j 't vertrek
Die Germanen hemme 'n grote bek
Mar tege onze soldaote zien ze nie bestand
Gin inkel probleem, 't is te bezette dâ land.

A'j vör mien 'n mooie provincie mak
Krie' j bar veul geld 'n hele kwak
As 't nie luk dan gee d'r iets anders gebeure
Dan lao'k ow dör de leeuwe vörscheure.

Kjèkjè doch Clojanus, zo ku'j ôk praote
Mar 'k zal wel zie-n en wa'k nie doe za'k wel
laote
Ak daor bun gô'k vur mien eige beginne
Dan zulle we wel zie-n wie 't ech git winne.

Nou hè'k èrs vör ollie op papier gezet
Wa nim je nou as leger mèt
Um te beginne wéges 't liedje pötje mè vet
Wie-re d'r ôk toffels ien de karre gezet.

Karre vol schërreve name ze mèt
Die ware dör de Romeinse vrollie al klaorgezet
Die hadde veul potte kapot gekwak
Daor wie-re onderweg de straote van gemak.

Dus dâ bietje scherreve bi'j de kring op zolder
Um dâ te bewaore dâ's grote kolder
Naor d'n gemeente d'r mèt das bèter gepraot
Dan wör 't gebruik vör onder de straot.

Aon't eind van de groep lie-pe vrollie o-jee
Die ware vör onderweg wéges hatsiekadee
Ok minse die mé iezer en hout konde wèrreke
Ware d'r bij um 't leger te verstèrreke.

Dan ha'j ôk nog de karre mè keukens en ôk
Bij alle karre 'n gediplomeerde kok
D'n een was vör soep d'n a-nder vör vleis
Dan ha'j d'r ôk twee vör nagerechte as ijs.

Vèrders was d'r 'n mobiel arbeidsbureau
Elke neai-je soldaot kreeg 'n zandloper cadeau
Clojanus doch ik nim ôk nog iemand aon
Die de zandlopers wer ophil as we verlie-ze gaon

Zo bleef 't leger mooi op pad
Overall wor ze passie-rde wier alles gejat
Clojanus kreeg zo 'n aordige tès mè geld
Hi'j wier gaondeweg al welgesteld.

En dus hettie beslo-wte 'n bank te beginne
Waor de soldaote konde lene en laoter ôk pinne
Op 'n iezeze kar mie-k tie 'n houtere plank
Mè daor op 'n naam ERAB d'n Éerste Romeinse
Afjat Bank.

De Romeinen bleve naor
't Weste gaon
Mé te bedoeling um bij Parijs
rechtsaf te slaon
En des te verder ze naor bove kwame.
Hienge d'r meer Germanen uut te rame.

Hoewel die allemaol bar applaudisseerden
En de Romeinen opzichtig vereerden
Zei-je ze stiekem bij 't verder trekke
Dâ zien mien 'n stel onneuzele gekke.

En toen ze bij Nederland ware gekomme
Zien ze d'n Rijn nie overgezwomme
Wel ver genoeg um 'n provincie te stichte
En de Germanen op te lichte.

Tot hier en zôver 'n groot succes
De vrollie begonne mè studieles
De Germanen kende dâ nog op hun eige manier
Mè ien bei-je hande 'n flinke pot bier.

Ien't jaor viefstig vör Christus zien we nou beland
Ok ien Gendt is de éerste Romein gestrand
Hoewel 'k wit hoe die kjél was en wie
Mô'j daorvör bij de kring zien bij genealogie.

Zo kregde de Romeinen vörlopig hun zin
Ze hadde't moeilijk as bij ieder begin
Mar toch bleef tot hier wel alles oké
En ôk de Germanen hadde d'r vrede mee.

Clojanus z'n plan was kort samengevat
Op 'n nette manier wör hier 'n boewl gejat
En mette te slogan de Benelux dâ mô tie worde
Kum dan van eiges alles ien orde.

Herman Buurman

Bruidspaar bekend

In de vorige Ganita mare vroegen wij ons af wie het echtpaar op deze foto was. Daarop ontvingen wij een brief van ons oudste lid, dhr. Rensen. Ja hoor, van de oudjes moet je het maar hebben. Op de foto staat namelijk zijn oudste zus met zijn zwager.

Anna Maria Rensen is geboren op 28-08-1908 in Gendt. Zij is een dochter van Arnoldus Rensen en Maria Wilhelmina Rensen.

Anna trouwde, 24 jaar oud, op 17-06-1933 in Gendt met **Petrus Wilhelmus Puts**, die is geboren op 22-11-1908 te Nijmegen.

Het huis op de achtergrond is van Rutje Holland de bierhandelaar. De foto is gemaakt achter het ouderlijk huis aan de Leemstraat (nu Dorpstraat) no. 72.

De grote foto hieronder van dezelfde bruiloft toont van links naar rechts:

An Puts, de oudste zus van de bruidegom, toen nog ongehuwd

Geert Puts, de jongste broer van de bruidegom Arnoldus Rensen, vader van de bruid Marie Rensen, zus van de bruid in een pakje van de Kath. Meisjesvereniging

Jo Puts, vrouw van oudste broer bruidegom Maria Wilhelmina Rensen, moeder van de bruid Oudste broer, voornaam onbekend, van de bruidegom, gehuwd met Jo Puts

Bruidspaar

Gerardus Arnoldus (Gert) Rensen, broer van de bruid

Mevr. Puts-Nuy, moeder van de bruidegom

Engelbertus (Bart) Rensen, broer van de bruid

Vader Puts, vader van de bruidegom

Co Puts, zus van de bruidegom

Anna Rensen-van der Loo, tweede vrouw van Gerardus Rensen en tante van de bruid

Johannes Gerardus Rensen, broer van de bruid Gerardus Rensen, oom van de bruid.

Henk Klaassen

Lootakkers I en II, respectievelijk al weer meer dan 35 en 25 jaar oud

Gendt groeit

Ooit was de gemeente Gendt van plan heel groot te groeien. Met 'ooit' worden de jaren zeventig, tachtig en een beetje negentig van de vorige eeuw bedoeld. In die tijd werden uitbreidingsplan Dries I, daarna Lootakkers fase I en II en daarna Dries II uitgevoerd. Gendt zou met gemak, dacht men althans in die tijd, 10.000 zielen gaan tellen. De prognose ging begin jaren zeven-

voor te stellen is, dat deze wijk op dit moment al meer dan 35 jaar bestaat.

De inrichting van de Lootakkers

Voor plandeel Lootakkers I moesten er in 1975 nog gronden worden aangekocht, want nog niet alles was in bezit van de gemeente. Ten behoeve van het plan was al wel enige jaren eerder in 1972 een perceel grond met daarop boerderij de

Blik op de boerderij de Lootakker vanaf de Langstraat met toen nog een leeg terrein eromheen.

tig nog uit van 270 extra inwoners per jaar. Dus nauwelijks was de wijk Dries I gereed of in april 1975 stond een nieuwe uitbreiding op het programma: het plan Lootakkers. Lootakkers I (waarin het toenmalige cultureel centrum, boerderij de Lootakker lag) besloeg grofweg het terrein tussen het begin van de Hegsestraat en Dorpstraat Noord. Lootakkers II was het deel ten noorden van de Langstraat en Lootakkers III (niet uitgevoerd) zou het gebied tussen Lootakkers II en de Smidstraat worden. Lootakkers I werd meteen na Dries I voortvarend ter hand genomen. De tijd gaat zo snel, dat het moeilijk

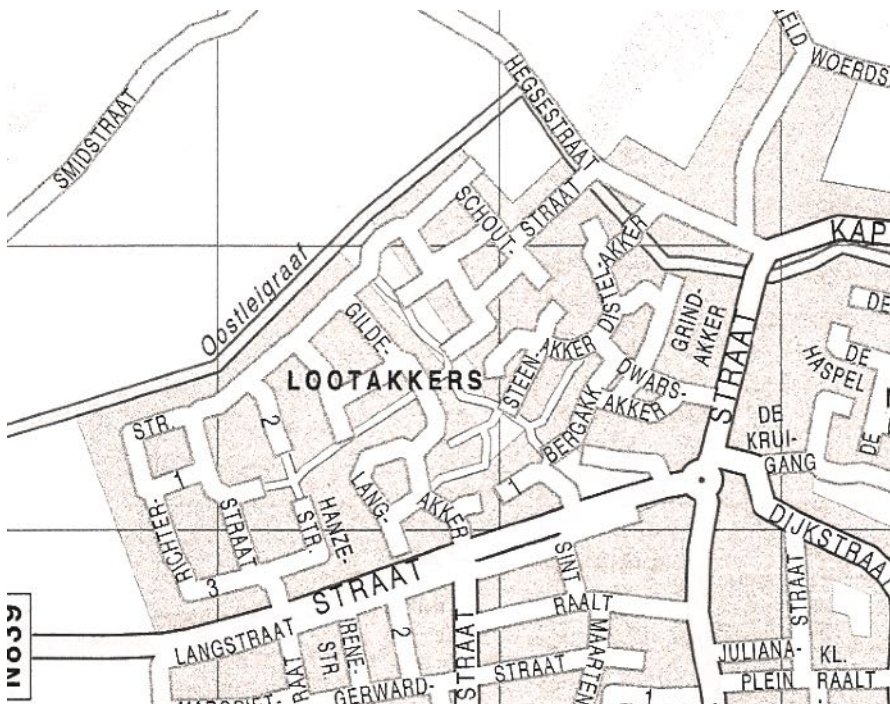
Lootakker gekocht, in totaal 13.36.53 ha van B.H.M. Meurs en daar kwamen nog gronden van de gebr. Melchers bij die daarvoor hun garagebedrijf verplaatsten. Zij kregen in ruil daarvoor f 75.300,—. Van de fam. B. Rensen was hun woonhuis en bijbehorende grond, groot 1,5 ha gekocht waar vroeger een rietmattenfabriek was gelegen, nl. tussen de Sparwinkel van Tap (nu het Chinese restaurant) en de woning van de familie Holland. Eerst was het de bedoeling halverwege 1975 met de nieuwbouw te starten, maar Gedeputeerde Staten gooiden roet in het eten omdat zij enige wijzigingen in het plan wil-

den. Er moest een doorbraak aan de noordzijde naar de Dorpstraat komen en aanpassing van het interne wegennet. Het westelijke deel kreeg een aansluiting op de Langstraat en het oostelijke een verbinding met de Dorpstraat en Heg-

Alleen voetgangers en fietsers moesten makkelijk beide delen kunnen doorkruisen. Het was namelijk in een tijd dat de auto steeds meer naar de rand van de wijken verbannen werd. Bij de Dries was dat tamelijk rigoreus doorgevoerd,

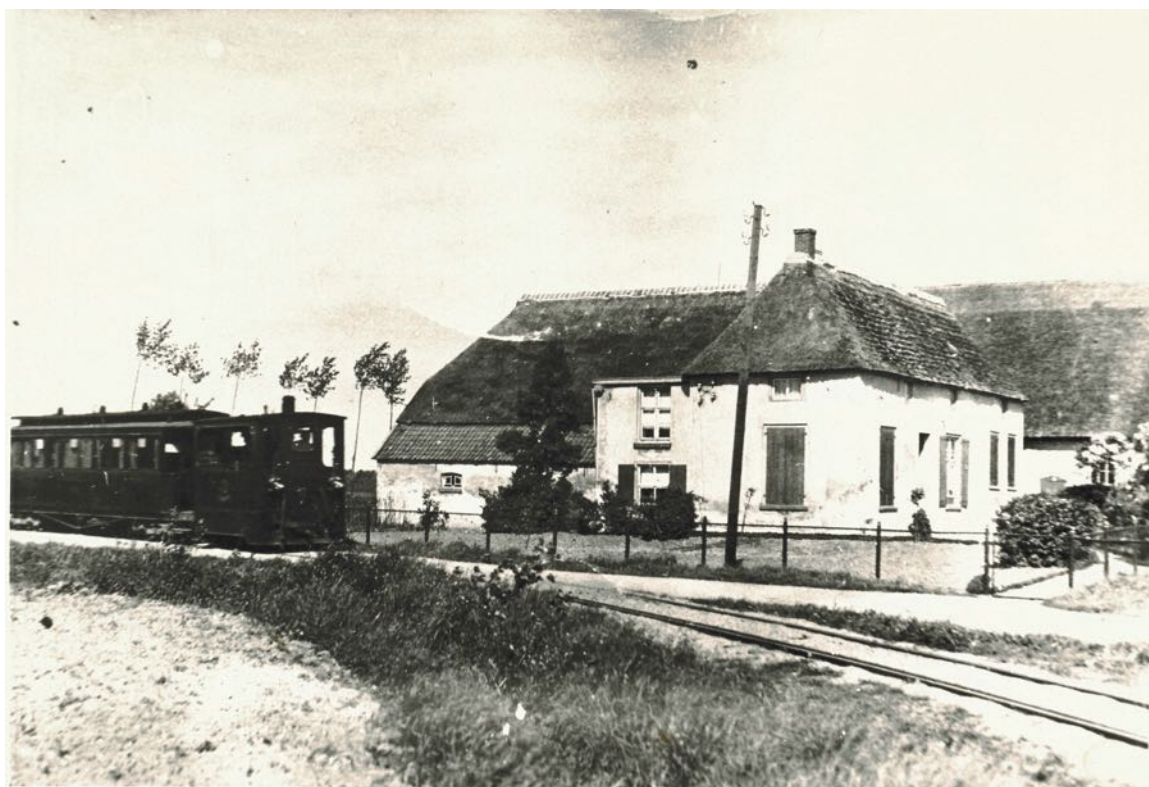
want daar werden de straten autovrij. Bij de Lootakkers gebeurde dat wat milder, zodat de wijk niet meer autovrij, maar autoluw werd. De Dries kent woonhofjes en in de Lootakkers werd gekozen voor woonerven en een grotere differentiatie in woningbouw.

Het is de vraag of het zo'n verstandig besluit was om geen autoverbinding tussen de eerste en tweede planfase aan te leggen. Daardoor zijn Lootakkers I en II geen eenheid geworden. De wijk wordt bovendien door een respectabele

sestraat. Tussen de delen Lootakkers I en II was met opzet geen autoverkeerverbinding gepland.

groengordel doormidden gedeeld. En is er voor het grootste deel van Lootakkers I in feite geen

Ooit liep langs boerderij de Lootakker nog de Betuwsche Stoomtram.

De eerste woningen van Lootakkers I aan de Bergakker.

rechtstreekse autoverbinding met de Langstraat en voor Lootakkers II geen verbinding met de Dorpstraat mogelijk, allebei belangrijke doorgaande wegen in het dorp Gendt. Er zijn dus meer autobewegingen nodig om met de auto op de doorgaande weg te komen en dit kost meer benzine en is uit milieuoogpunt schadelijk. De gedachte dat de mens zo verstandig is dat die altijd in eerste instantie voor de fiets of de benenwagen kiest, ook al kost dat moeite, blijkt vaak niet op te gaan. Ὑπὸ τί σεῖαύτον, oftewel ken u zelve, zo zeiden de Grieken al. Maar net na de oliecrisis koesterde men nog wel die onrealistische, ijdele hoop, zo bleek wel uit de opzet. Eén grote doorgaande weg zou bovendien duidelijkheid in de structuur van het plan gebracht hebben. Zowel Lootakkers I als II is van het type bloemkoolwijk, dat zich kenmerkt door kronkelende straatjes en hofjes, zonder duidelijke zichtlijnen en verbindingslijnen. De een vindt het verrassend - dat is het ontegenzeggelijk - maar een ander verdwaalt er. Zelf heb ik er jarenlang een paar keer per jaar ons kringblad bezorgd en ik kwam soms op de meest onverwachte en onbedoelde plekken in de wijk uit als ik dacht een afkorting gevonden te hebben.

De architect

Architect Kristinsson was degene die aangetrok-

ken was om het plan qua huizen vorm te geven. Jón Kristinsson (1936-) is afkomstig uit IJsland, maar studeerde aan de universiteit van Delft en trouwde een Nederlandse, waarmee hij samen een architecten- en ingenieursbureau in Deventer oprichtte dat zich meer en meer specialiseerde in de bouw van energiezuinige huizen. De Lootakkers kwam in het begin van zijn carrière, toen hij nog niet met duurzaam en milieuvriendelijk bouwen bezig was. De keuze voor Kristinsson bleek een goede, want hij is later een landelijk vermaard architect geworden en op het eind van zijn carrière werd hij zelfs hoogleraar aan de universiteit van Delft. Hij kreeg door heel Nederland opdrachten en heeft na de Lootakkers ook andere projecten in Gendt gerealiseerd, zoals de appartementen Julianahof, Anna's Hof en Eliza's Hof en wijkcentrum de Leemhof.

Een aantal huizen van de Lootakkers kreeg een gedeeltelijk houten gevelbekleding, misschien ook als een soort verwijzing en herinnering aan de houten huizen in Kristinssons geboorteland, en een berging aan de voorzijde als een soort barrière naar de straat. Het gemeentebestuur gaf qua uiterlijk van de woningen de voorkeur aan gele i.p.v. rode stenen om de plaatselijke baksteenindustrie te ondersteunen en stond daarmee haaks op Welstand dat rode baksteen wilde. De gemeente trok echter aan het langste eind. De

woningen waren vrij groot (misschien iets kleiner dan op de Dries) en hadden een echt pannendak en waren door dat laatste meteen meer geliefd en in trek bij de Gendtenaren dan de Dries was geweest.

Lootakkers I

Het plan Lootakkers I met straatnamen die eindigen op -akker (Langakker, Lootakkersestraat, Distelakker, Steenakker, Bergakker, Dwarsakker en Grindakker) kreeg zijn eerste vorm in juni 1975 en voorzag in de bouw van 242 woningen, nl. 82 woningwetwoningen, 92 premiekoopwoningen, 28 woningen voor bejaarden en alleenstaanden en 40 woningen in de vrije sector. Het plan was daarmee al groter dan Dries I met zijn 204 woningen. Behalve 182 garages en overdekte parkeerplaatsen waren er nog 170 openbare parkeerplaatsen beschikbaar. Een iets grotere gemiddelde parkeermogelijkheid per woning dan bij de Dries, daar waren het er gemiddeld 1,3 en hier ongeveer 1,45 per huis. Grotere groengebieden waren gepland rond de daar van oudsher al gelegen boerderij de Lootakker en rond al aanwezig groen als gras, struiken en bomen. Bovendien kwam er een langgerekte groengordel als fysieke scheiding tussen Lootakkers I en het daaropvolgende Lootakkers II. Als een van de eerste zaken werd de vervallen boerderij de Lootakker aangepakt en verbouwd tot Gendts sociaal cultureel centrum in 1977/78.

De eerste aanbesteding viel zo hoog uit dat de verbouwing van de aanpalende schuur geschrapt moest worden. Die werd gesloopt om binnen de begroting te blijven. Uiteindelijk kostte de om-

bouw tot Sociaal Cultureel Centrum de Lootakkers f 394.000,— en dat werd grotendeels uit een subsidiepot betaald. Jeugdwerk, scouting, moedermavo, yoga en streekmuziekschool maakten gebruik van de ruimten. Dat was geen succes, omdat het pand daar eigenlijk niet geschikt voor bleek vanwege o.a. de geluidsoverlast die de verschillende gebruikers van elkaar ondervonden. Toen wijkcentrum de Leemhof gerealiseerd was, ging het gebouw daarom weer in de verkoop en werd tenslotte in 1988 voor het teleurstellende bedrag van f 250.000,— van de hand gedaan.

GENDT

Lootakkersestraat 1

WOONBOERDERIJ met c.v.-gas. Voorzien van veel schoonmetselwerk en plavuizen vloeren. Goed onderhouden. Het pand is ca. 10 jaar geleden geheel gerenoveerd en momenteel in gebruik als sociaal-cultureel centrum van de gemeente Gendt. Voor velerlei doeleinden geschikt zoals: praktijk, kantoor, horeca c.q. bistro.

Indeling: entree, deel met keuken, woonkamer met opkamer, kantoor, toiletgroep. 1e verd.: 2 grote zalen, toiletgroep.

Vraagprijs: f 325.000.- k.k.

Maar om terug te komen op de nieuwbouw: de woningwetwoningen waren van het zgn. -ert type: 39 werden Snippert genoemd (4 daarvan hadden een verhoogde kap), 5 heetten Hastert, 10 Duimert en 28 werden Hamaker genoemd (waarvan ook 4 met verhoogde kap). De premiekoopwoningen waren ook van het type Duimert, Hastert en Snippert. Deze namen kregen ze naar aanleiding van oude veldnamen ter plaatse. De woningwetwoningen werden door aannemersbedrijf Spoeltman in opdracht van de Woningbouwvereniging Gendt gebouwd en de premiekoopwoningen in opdracht van de gemeente Gendt door de aannemersbedrijven Spoeltman en Weghorst. De eerste paal van de Lootakkers I werd gesla-

Huis, type Duimert.

gen in maart 1977 door H.P. Ederveen, de toenmalige wethouder van Ruimtelijke Ordening. De woningen kwamen als eerste ter beschikking aan Gendtse inwoners en economisch gebonden. Het lag in de bedoeling rustig aan te begin-

nen door ongeveer 40 woningen per jaar te bouwen. Later mochten dat er meer worden, want Gendt had tot 1985 300 woningen per jaar toegewezen gekregen. Of het zou lukken die hoeveelheid te realiseren, was de vraag. De bouw werd in fases uitgevoerd. De gemiddelde uitgifteprijs was f 11.500,— voor een woningwetkavel en f 16.551,80 voor een premiekoopwoningkavel

en f 24.240,85 voor een vrije sectorkavel, alle bedragen excl. BTW. Er kwamen 5 kavels voor garages. Een garagebox aan de Dwarsakker kon men kopen voor f 6.603,—; kom daar nu nog maar eens om. De gemeente nam zelf de vrije kavels in de verkoop. De kavels waren wel aan de kleine kant en kostten gemiddeld f 110,— per m².

Begin 1979 was het grootste deel van de woningen Lootakkers I klaar, namelijk 202 van de 242 en kon met Lootakkers II een aanzet gemaakt worden.

Lootakkers II

Maar toch kwam Lootakkers II met namen die ontleend zijn aan de historie (Gildestraat, Stadsrechtenlaan, Schepenenstraat, Richterstraat, Hanzestraat, Kloosterstraat en Schoutstraat) niet zo voorspoedig van de grond als gedacht. Net als nu was het begin van de jaren tachtig een tijd van economische teruggang. Oorspronkelijk lag het in de bedoeling 11,5 ha te bebouwen, maar de gemeente had slechts 8,5 ha in eigendom. Er waren 26 woningen per hectare gepland, maar dat lukte financieel niet; het moesten er meer worden, ca. 30 per ha. Al met al was dat toch al een

hele verbetering en heel wat ruimer van opzet dan de Dries met zijn 38 woningen per hectare. Ter vergelijking: een Vinexwijk heeft een norm van 30 grondgebonden woningen per hectare.

Op de 8,5 ha moesten 255 woningen gebouwd worden, voornamelijk woningwetwoningen met daarnaast nog 78 premiewoningen en 25 vrijesectorwoningen. Maar de realisatie van Lootakkers II had meer

voeten in de aarde dan Lootakkers I. Aan de kant van de drukke Langstraat moest een geluidswal aangelegd worden en dat kostte al f 100.000,—. Daarbovenop kwamen nog kosten van een rioolgemaal en verkeerslichten à f 350.000,—. Het was logisch dat deze kosten werden doorberekend in de prijs van de woningen. Dat was niet bevorderlijk voor de bouw, hoewel de vraag naar premiewoningen groot was. Het duurde dan ook tot 1984 voor de

Woningen voor ouderen en alleenstaanden aan de Schoutstraat.

eerste premiewoningen aan de Gildestraat en Richterstraat gerealiseerd werden à *f* 115.749,— ditmaal niet van architect Kristinsson maar van De Wijs uit Hengelo en architectenbureau De Jonge uit 's-Gravenpolder. Voor de vrijesectorwoningen was echter weinig belangstelling. In 1985 werd de grondprijs verlaagd en tegelijk werden de economische vooruitzichten gunstiger en begon de hypotheekrente van 8% te dalen. De volgende jaren werden een aantal woningwetwoningen in opdracht van de woningbouwvereniging en premiewoningen in opdracht van de gemeente Gendt aan de Gildestraat en Stadsrechtenlaan gerealiseerd. Een premiewoning kostte toen *f* 100.700,—.

Maar het rijksbeleid veranderde. Het aantal sociale sectorwoningen moest vanaf 1987 afnemen en er kwamen vanaf 1989 bouwbeperkende voorschriften door het Streekplan Midden Gelderland. Voor de laatste fase van Lootakkers II waren nog 110 woningen gepland. Daarna zou in 1992 nog Dries II/Kapel volgen, dat later de naam Molenwijk kreeg.

In 1987 konden ten behoeve van de laatste fase van Lootakkers II twee percelen van 1.71.00 en 0.34.20 ha aangekocht worden van de erven Lenderink en J.P.M. Smulders. Vanaf 1988 werd gestart met 3 ha, waarvan 1 ha al in bezit was geweest van de gemeente. Totaal *f* 220.000,— was nodig geweest voor aankoop, vergoedingen

en dergelijke. In de vrije sector lag de grondprijs nu op *f* 129,— per m², excl. BTW, dus al weer bijna twintig gulden meer dan enige jaren daarvoor, maar nog een koopje in vergelijking met nu. De daarop volgende jaren werd nog voornamelijk in de Schoutstraat gebouwd aan woningwet- en premiewoningen van wederom architect Kristinsson. De prijs van de premiewoningen varieerde van *f* 105.500,— tot *f* 131.850,— met een jaarlijkse bijdrage van de regering in dit duurste type van *f* 3.600,—.

Medio 1988 werd boerderij de Lootakker verkocht, want in september 1988 was het gloed-

Uitvoering in de Lootakkers.

nieuwe dorpshuis de Leemhof in hartje centrum geopend. Met de verkoop kwam er ook weer wat geld in het laatje en de hele Lootakkers leverde uiteindelijk in 1991 een batig saldo op van 9 ton.

In dat jaar was de Lootakkers praktisch klaar op enkele vrije sectorwoningen na en omvatte toen in totaal ongeveer 600 woningen en bracht Gendt ca. 1800 extra inwoners.

Wonen op de Lootakkers

Hoe was het intussen de bewoners vergaan? Hoewel de meesten tevreden waren, had men al gauw een probleem met het verkeer in de wijk. Er werd gezegd dat er veel te hard werd gereden en men klaagde over de auto's die her en der geparkeerd stonden en over caravans en aanhangwagens die te lang bleven staan. Om het verkeer te matigen diende men het verzoek in van Lootakkers II een woonerf te maken. 130 handtekeningen werden ervoor opgehaald. Met name de Gildestraat werd als onveilig ervaren, met als toppunt het kruispunt Langstraat/Gildestraat. Er werd zelfs voorgesteld eroverheen een loopbrug aan te leggen. De gemeente vond dit te ver gaan. De gemeente had juist al bochten in de Gildestraat gecreëerd om snelheidsremmend te werken en verwachtte zelf meer heil van een 30-km zone. Volgens de gemeente ging het namelijk meer om een onderbuikgevoel dan om werkelijke problemen. Ze paste dit kruispunt aan en er kwamen verderop verkeerslichten zodat de oversteek veiliger voor fietsers en voetgangers werd. Ook de kruising Dorpstraat/Dwarsakker vonden de bewoners gevaarlijk en ook die werd overzichtelijker gemaakt.

Een ander probleem was net als overal in Gendt zwerfvuil en hondenoverlast. Men ergerde zich er met name aan dat het grasveld bij boerderij de Lootakker meer als hondenpoepveld dan als speelveld gebruikt werd. Met de komst van hondenuitlaatstroken is dat grotendeels opgelost. Het wijkplatform heeft verklaard dat er nu genoeg uitlaatstroken in de Lootakkers zijn. Mensen die meer willen, kunnen met hun hond in de polder terecht. Een stevige wandeling voor mens en dier.

In het stedenbouwkundig ontwerp van de Lootakkers is rekening gehouden met een parkeernorm van bijna 1,5 auto per wooneenheid. Dat bleek al gauw onvoldoende. Als er meer personen in een huishouden gaan werken en de kinderen ouder worden, stijgt meestal het aantal auto's per huishouden. Er kwam daardoor een tekort aan parkeerplaatsen. Die werden dan ook op een aantal plekken in de wijk extra gecreëerd. Zo is er een speeltuin bij de Distelakker later omgebouwd tot parkeerplaats.

De Lootakkers is net als de Dries gebouwd in een tijd dat de firma's Kwaaitaal en Mantra bij een haastklus soms verhardingsversneller aan hun betonvloeren toegevoegd hebben. Dat resulteerde elders soms na jaren in betonrot. Het is niet gezegd dat het hier ook optreedt, maar men moet er wel attent op blijven.

Al in 2002 kwamen er klachten dat veel mensen hinder ondervonden van gladde, rottende en loszittende bielzen die waren aangebracht bij parkeerplaatsen en groenstroken in de wijk. Al snel werden de bielzen daarop vervangen door trottoirbanden en/of betonnen varkensruggen. Maar de hele wijk werd natuurlijk ouder; de bestrating begon gebreken te vertonen en moest aangepast worden; de wijk moest veiliger worden en weer een nieuwer, frisser uiterlijk krijgen. Revitalisering brengt altijd de nodige kosten met zich mee. Bovendien is de afgelopen jaren door de ge-

meente nog het openbaar groen geïnventariseerd en de conclusie is dat een groot deel aan vervanging toe is. Het is te wild en groot geworden of is te onderhoudsgevoelig. Hierdoor moet er veel gesnoeid worden en dit brengt ook weer extra kosten met zich mee. Daarnaast blijken veel bomen op verkeerde plekken staan, wat leidt tot veel klachten en extra onderhoudskosten. Nog in

2010 is besloten om € 165.000,— te reserveren voor het opknappen van de wijk. In december 2011 zou ondanks de penibele financiële situatie van de gemeente de vernieuwing en verplaatsing ter hand worden genomen, maar dat moet nu in de eerste helft van 2012 voltooid zijn.

Hoe groot groeit Gendt nog?

In de jaren negentig werd begonnen met de opvolger van de Lootakkers, Dries II ofwel de Molenvijk. Gendt mocht toen de komende tien jaar nog 180 woningen bouwen. De prijzen van de kavels lagen alweer hoger; een premie A woningkavel kostte al bijna f 10.000,— meer dan op de Lootakkers, nl. f 26.000,— en een woningwetwoning f 4.500,— meer, nl. f 16.000,—. Huurwoningen kregen nu al een prijs van meer dan f 500,— per maand. De prijzen van kavels voor de vrije sectorwoningen werden f 140,— per m² en waren dus al weer met f 11,— per m² verhoogd. Die prijs kon nog stijgen. Het was in de goede oude tijd, dat de bomen in de hemel reikten. Langzamerhand veranderde dat. Door de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening van het rijk werd de uitbreiding van Gendt in de jaren negentig gestopt, want provincie en ook gemeente adopteerden dit beleid. Gendt mocht alleen nog maar inbreiden, maar niet meer uitbreiden. Het groene karakter moest volgens provincie en rijk behouden blijven. De opvolger, de Nota Ruimte, kent dit groene contourenbeleid niet. Dus lijkt het erop dat ook een plattelandsgemeente weer mag uitbreiden en komt langzamerhand nieuwbouw bij Vleumingen in zicht. Zo kan Gendt misschien toch in de komende jaren langzaam aan op weg naar de 10.000 inwoners, maar daar is wel een andere eeuw dan gedacht voor nodig geweest.

Yvonne de Boer-Ravestein

Bron:
Artikelen De Gelderlander
Archief HKGente
Archief Spoeltman
Nieuwsbrief wijkplatform
Herman Buurman

Uit de Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant van 6 december 1900

Gezien en aangeleverd door Willem Rasing:

In de vergadering van den Geneeskundigen Raad voor Gelderland en Utrecht werden o.a. mededeelingen gedaan aangaande een buitensporige hooge rekening van een Burgemeester eener kleine gemeente wegens onteigening van roerende goederen bij ontsmetting.

Er was diphtheritis geweest, en nu leek het wel alsof bij de ontsmetting gedacht was, dat dit de gelegenheid was om eens flink uit de groote staatsruif te plukken. Bij een onderwijzer, met een inkomen van fl 600,— was aan allerlei kostbare lijfstukken voor fl 1014,— onteigend; bij een anderen onderwijzer, ongehuwd, voor ruim fl 800,—, hoofdzakelijk in zijden dameskleeren, kindercostumes, enz.; bij den Burgemeester zelf zijden japons, jachtvesten, acht parapluïes, alles tot een hoog bedrag. De Minister had — zeer verwonderd over zoo'n bedrag — advies gevraagd aan den inspecteur; deze had na onderzoek in loco de rekeningen aanmerkelijk verlaagd, en de Raad gaf na die inlichtingen duidelijk te kennen, dat hij zijn bijzondere meening had over die minstens genomen "zonderlinge" gemeente.

Redactie: Waar hebben we dit meer gelezen? We weten overigens niet welke gemeente toen bedoeld werd.

In afwachting van de lezing van Geert Visser.

Lezing geschiedenis van Gendt

Op 24 april 2012 hield Geert Visser voor een kleine zestig belangstellenden een lezing over ons dorp, pardon stad, in de Middeleeuwen.

Allereerst legde hij uit dat het begrip Middeleeuwen niet altijd even duidelijk is. Op de lagere school leerde je vroeger – en omdat de meeste aanwezigen de

middelbare leeftijd toch wel bereikt hadden, ging Geert er vanuit dat zij die jaartallen van juffrouw Klöpner en meester Dinnissen geleerd hadden – dat de Middeleeuwen duurden van 500 tot 1500, twee mooie ronde jaartallen. Maar hij legde uit dat je ook voor andere jaren kunt kiezen; het ligt er maar aan welke gebeurtenis of ontwikkeling je belangrijk genoeg vindt om een nieuwe periode in de geschiedenis te laten beginnen. Zo kiezen veel historici voor de ondergang van het West-Romeinse Rijk in 476 als beginjaar van de Mid-

deleeuwen en 1492, de herovering van het laatste Moorse bolwerk in West-Europa (Granada) op de islamieten en de (her)ontdekking van Amerika door Columbus als het eindpunt van dat tijdperk. En de inwoners van het machtigste land van de wereld kennen helemaal geen Middeleeuwen, want 1492 is het begin van hun geschiedenis.

Je kunt met het begrip Middeleeuwen dus vele kanten op en het is niet verstandig om je al te zeer vast te pinnen. Dat betekende voor de lezing dat er ook gebeurtenissen aan de orde kwamen die duidelijk buiten de Middeleeuwen liggen. Zo geldt voor Gendt dat het in 1233 stadsrechten kreeg – echt in de Middeleeuwen dus – en die in 1795 verloor.

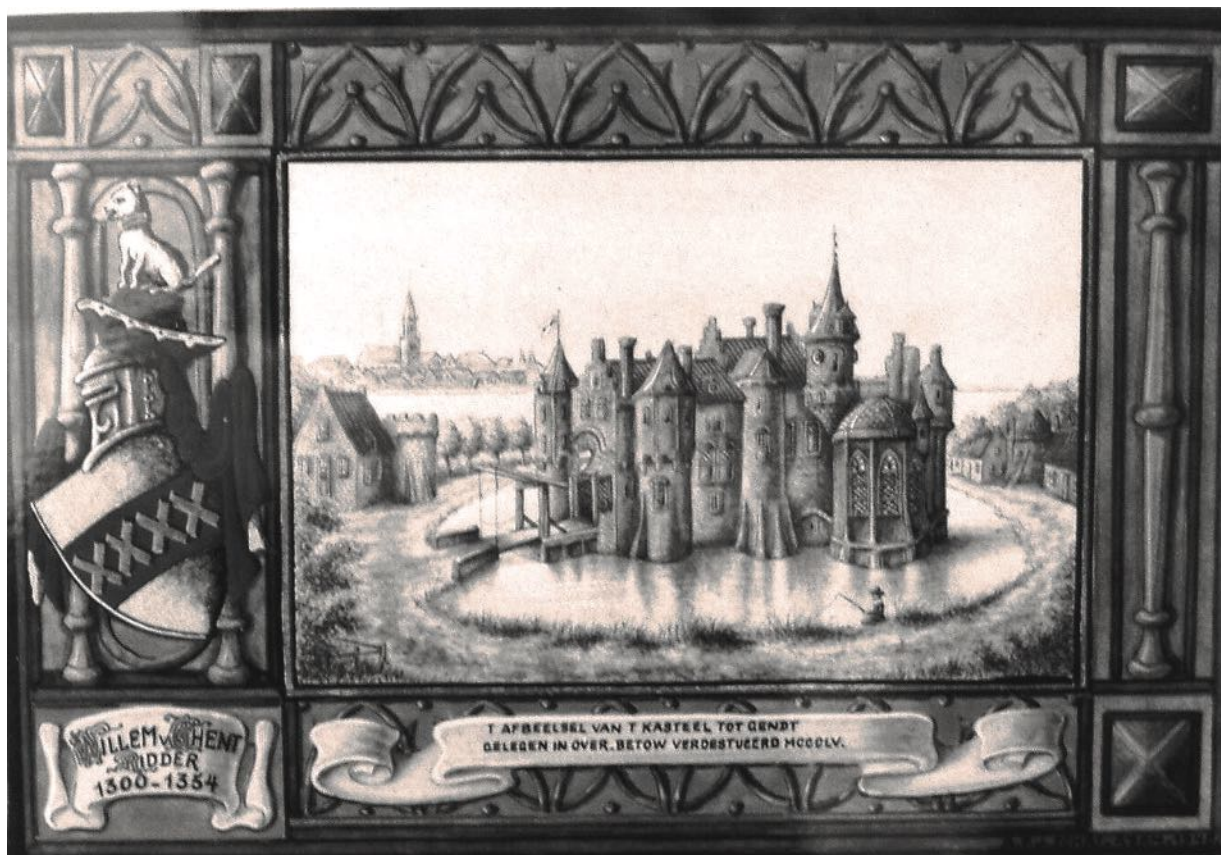
Trouwens, het ligt voor Gendt toch ingewikkeld. Wanneer je de definitie van prehistorie op Gendt loslaat – de tijd waarvan geen geschreven berichten zijn – eindigt de Gendtse prehistorie pas in 793 n. Chr., het jaar waarin de naam Gendt voor het eerst als *Ganita marca* voor komt. In dat jaar schonken een zekere Walter en Richlint, een echtpaar waarvan verder niets bekend is, een hoeve en alle bijbehorende gebouwen aan abdijs

De voormalige raadszaal zat weer vol bij de lezing van Geert.

van de Benedictijnen in Lorsch, een plaats die zo'n twintig kilometer boven Mannheim ligt.

het vermoeden, gebaseerd op genoemde kaart, dat het kasteel in de buurt van de brandweerka-

Om maar meteen met de stad Gendt te beginnen, de lezing begon met een lekkermakertje, een prachtig kasteel, volgens het bijschrift bewoond door ridder Willem van Ghent, getekend door Jan Soukens. Op de achtergrond een mooie stad met een prachtige kerk. Soukens, een schilder uit Zaltbommel, had erbij geschreven dat het kasteel in 1351 verwoest was.

Geert Visser legde uit dat het nooit over 'ons' Gendt kon gaan. Uit (summiere) belastinggegevens blijkt dat Gendt tot omstreeks 1700 nooit meer dan vijfhonderd inwoners gehad heeft. De plaats behoorde daarmee tot de zgn. *Kleinstädte* van Gelderland. Er was geen stadsmuur, wel een stadsgracht. Waar die precies gelopen heeft weten we niet. Er is een kaart van 1620 of iets daarvoor, waarop die gracht te zien is. Die moet dan ongeveer gelopen hebben vanaf de dijkoprit aan de Markt via de Dorpstraat naar de Kapelstraat en vandaar weer richting dijk. Zowel het kasteel van Gendt als de kerk aan de Torenlaan lagen binnen de gracht. De naam Burchtgraafstraat herinnert ons nog aan kasteel en gracht.

Jammer genoeg is er nog nooit archeologisch onderzoek gedaan naar beide onderwerpen. Zo is

zorne gestaan moet hebben, (nog) niet bevestigd. Terug naar het einde van de 'Gendtse prehistohistorie'. Wanneer een plaats niet schriftelijk vermeld wordt, betekent dat natuurlijk niet, dat die plaats voor die tijd niet bestond. Archeologisch onderzoek heeft aan het licht gebracht dat Gendt in de overgangstijd van vroege naar midden ijzertijd (rond 600 v. Chr.) al bewoond was.

In het begin van onze jaartelling waren er in ieder geval de woonkernen: Flieren, de Kapel en Gannita (het gebied rond de Markt).

Vanaf het begin van de negende eeuw speelde Gendt een belangrijke rol. Alleen al in 814 schonken de drie adellijke broers Gerward, Lantward en Adalward in Gendt veertien hoeven en een dikke honderd horigen aan het klooster in Lorsch. Gerward gaf niet alleen de hoeven en de horigen, maar ook een kerkje dat tussen de Waal en het dorp lag.

Wanneer je bedenkt dat een hoeve in die tijd tussen de tien en vijftien hectare groot was, betekenen die schenkingen dat in en rond Gendt een groot areaal aan cultuurgrond geweest moet zijn.

En dat was niet de enige landbouwgrond; uit bronnen blijkt dat ook het Frankische hof, Karel de Grote en zijn opvolgers, bezit had in Gendt. Lorsch kreeg veel bezit in het rivierengebied en Gendt ontwikkelde zich tot het administratieve centrum van het Duitse klooster.

Gerward is nog om een paar andere redenen bekend geworden. Hij was een vertrouweling van keizer Lodewijk de Vrome (814 – 840) en verbleef daarom lange tijd aan het hof in Aken. Hij was daar een hoge mijnheer, die o.a. verantwoordelijk was voor de bouwwerken aan het keizerlijk hof en de zorg had voor de bibliotheek. Hij is waarschijnlijk de schrijver van het eerste deel van de Annales Xantenses, een kroniek die gebeurtenissen uit de 9^e eeuw beschrijft. Rond 837 kwam hij naar Gendt, niet als eenvoudig dorps-pastoor zoals vaak gedacht, maar als meier of rentmeester van het vele bezit van de abdij. Vier keer per jaar kwamen de horige boeren van heinde en verre naar de Munnikhof om daar, meestal in natura, hun belasting te betalen.

Na zijn overlijden rond 860 werden zijn boeken die hij in Gendt had, naar Lorsch overgebracht. Deze collectie, die de voor die tijd grote omvang van 23 titels omvatte, wordt gezien als de oudste bibliotheek van ons land.

In 1229 verkochten de monniken van Lorsch hun bezittingen aan graaf Gerard III van Gelre. Zijn opvolger, Otto II, gaf Gendt stadsrechten. Waarschijnlijk hoopte hij dat Gendt dankzij de positie als het machtscentrum van Lorsch kon uitgroeien tot een echte stad. Het is er niet van gekomen. In de stadsrechten, die na een aantal vernieuwingen in totaal 43 artikelen telden, werden bestuurlijke, economische en strafrechtelijke zaken geregeld. Zo kreeg Gendt het recht om jaarlijks een markt te houden en waren de inwoners vrijgesteld van diensten die de Gelderse graven wel aan bijv. Doornenburgers of Bemmelnaren konden opleggen.

Dat Gendt niet uitgegroeid was tot een belangrijke stad bleek in 1506. In dat jaar gaf hertog Karel van Gelre stad, kerspel (parochie) en heerlijkheid in leen aan Hendrik van Gendt. Een beetje stad laat zich natuurlijk niet in leen geven. De heren van Gendt kregen de lage en hoge heerlijkheid. Dat laatste betekende dat zij misdadigers de doodstaf op konden leggen. De naam Galgendaal geeft aan waar we die executieplaats moeten zoeken. Omdat de rechten van de burgers van de

stad en die van de heren van Gendt regelmatig met elkaar in tegenspraak waren, konden conflicten niet uitblijven.

Met de ontwikkeling tot stad mag het dan wat tegengevallen zijn, Gendt kan wel bogen op een paar adellijke huizen.

Het kasteel is al genoemd.

In 1275 is er sprake van Hendrik van Poelwijk, die het huis met dezelfde naam bewoonde. Archeologisch onderzoek van het Rijksbureau voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek uit 1959 heeft een 13^e eeuwse toren aan het licht gebracht.

Tussen Galgendaal en de Waaldijk stond in de 17^e eeuw het huis Wely waarvan we verder niets weten.

In de buurt daarvan liet jonkheer Merkes van Gendt in 1850 een nieuw kasteel bouwen. In twee opzichten een merkwaardig bouwsel; qua uiterlijk en qua levensduur. Na achttien jaar viel het al onder de slopershamer.

Tot slot was er het Huis te Gendt, gebouwd in de 18^e eeuw door de familie Des Villattes. Vervallen tot een ruïne, ontkwam het begin jaren zeventig van de vorige eeuw niet aan sloop.

En – eigenlijk hoort het in dit rijtje niet thuis – tot slot de burcht van Hulhuizen. Kleefs gebied in de Middeleeuwen, maar in die tijd sociaal en economisch nauw met Gendt verbonden. Niet ten prooi gevallen aan oorlogsgeweld, verval of sloop, maar rond 1660 door de Waal ‘opgeslokt’.

De avond eindigde met dezelfde dia als die begon. Er is een sage die vertelt dat bewoners van het Gendtse kasteel na de verwoesting ervan in 1351 naar Frankrijk trokken. Aan het eind van de 17^e eeuw kwamen ze naar Gelderland terug. Door huwelijken was de naam Van Gendt verloren gegaan, maar onder de naam Des Villattes namen zij weer rechtmatig bezit van Gendt.....vonden zij.

Redactie

Kersenfeest, Open Monumentendag en daartussenin vakantie

Kersenfeest

De Verandering in de Leemhof

23 en 24 juni is het weer Kersenfeest. Het leek de Historische Kring Gendte aardig om nu de jaarlijkse tentoonstelling in de Leemhof eens rond het thema Verandering op te zetten. Want als je in een plaats woont, zie je eigenlijk niet wat er geleidelijk verandert. Maar als je na een tijd terugkeert, herken je veel niet meer. Nu dus foto's van dezelfde situatie, oud en nieuw Gendte naast elkaar om te laten zien hoe subtiel soms de veranderingen zijn en hoe ingrijpend op een andere plek. Voor oud-inwoners roept het waarschijnlijk nog een bekend beeld of herinnering op en voor vele anderen brengt het inzicht in hoe de tijd voortschrijdt.

Tweestroom, vroeger Pro Corpore organiseert dit jaar het Kersenfeest. Daarom mag een compilatie van foto's van deze organisatie van toen en nu natuurlijk ook niet ontbreken. Van wandelen, gymmen tot volleyballen, er zal van alles op enkele borden te zien zijn.

We hebben nog een aantal fotoalbums met deze sportieve activiteiten op tafel om door te bladeren.

De fototentoonstelling in de Blauwe Zaal van de Leemhof wordt op zaterdag 23 juni a.s. om 14.00 uur door de Kersenkoningin en haar hofdames geopend en is dan te bezichtigen tot 21.00 uur. De volgende dag, zondag 24 juni is de tentoonstelling van 11.00 uur tot 20.00 uur te bekijken.

Kersenfeest 2011.

Ons nieuwe boek

Tevens kunt u op het Kersenfeest alvast tegen een gereduceerde prijs intekenen op ons boek dat maart 2013 verschijnt. Er ligt dan al informatie over de verwachte artikelen op tafel.

Vakantie

In juli en augustus is ons kringgebouw gesloten. Dat wil niet zeggen dat we niks doen en er nooit te vinden zijn, maar de normale openingstijden gelden dan niet. Via e-mail blijven we bereikbaar en zullen we vragen beantwoorden. Wij wensen u ook: fijne, zonnige vakantiedagen.

Open Monumentendag

Ieder jaar zijn er op Open Monumentendag, het 2^e weekeinde in september, weer heel veel monumenten gratis open voor bezichtiging. Dit jaar luidt het thema 'Groen van Toen'. Dit keer is in Gendte de toren van Poelwijk op zondag 9 september van 10.00-17.00 uur te bezoeken. De 15^e eeuwse poorttoren is het restant van het sinds de 18^e eeuw verdwenen kasteel Poelwijk. In het benedenvertrek zijn nog trompe-l'oeil beschilderingen te zien, hoewel ze in slechte staat zijn. Op de eerste verdieping bevindt zich een laatgotische gemetselde schouw met haardstenen uit de bouwtijd. Vanaf de bovenste verdieping van de toren heeft u fraai uitzicht over de Ooypolder en is bij helder weer de stuwwal van Beek te zien. De trappen in het gebouw zijn smal en steil, betreden is op eigen risico.

Tevens is deze dag ook de fraaie tuin en het landgoed van Poelwijk opengesteld. U mag er wandelen en rondkijken. Adres: Poelwijklaan 5, Gendte

Fietsroute

Wij zullen ook een fietsroute maar nu langs het moderne groen bij de Poelwijk klaarleggen om oude gebouwen en bomen te bekijken al fietsend of wandelend, want dat kan natuurlijk ook als u wilt afkicken van de Vierdaagse. Deze fietsroute is ook begin september onder de normale openingstijden in Villa Ganita af te halen.

Park Lingezegen

Verslag lezing 6 februari 2012, Karel van de Vegt

Karel van de Vegt.

Karel van de Vegt, van projectbureau Park Lingezegen, vertelt over het park: voor wie het park bedoeld is, wat de mogelijkheden zijn en hoe het er uit komt te zien.

Karel van de Vegt studeerde bos- en natuurbeheer in Wageningen. Hij is zoon van een boer die vroeger ook altijd bezig was in en met de natuur. Karel die geïnteresseerd is in natuurontwikkeling, landbouw en waterberging, heeft bij Park Lingezegen eigenlijk precies gevonden wat hij graag wilde.

Park Lingezegen: feiten en cijfers

Park Lingezegen is een groene zone tussen Arnhem en Nijmegen en bedoeld om de verstedelijking tegen te gaan. Het park is vooral voor de bewoners van de aangrenzende gebieden van Elst, Bemmelen, Huissen, Lent en Arnhem, maar ook bezoekers uit de rest van de regio kunnen gebruikmaken van het gebied.

Het is zeker goed dat er een recreatiegebied is, als we bedenken wat we aan drukke wegen en spoor in onze omgeving hebben. Denk aan de A15, de A325, de Betuweroute en het spoor bij

Elst. Veel nieuwbouw zal niet meer mogen; er zijn slechts twee plaatsen waar nog iets gebouwd mag worden. De grenzen van het park zijn al helemaal bebouwd.

Park Lingezegen is 1500 ha groot; tweederde is eigendom van boeren en eenderde is in parkbeheer, bijvoorbeeld voor aanleg van fietspaden. Het plan is een samenwerkingsverband van de provincie Gelderland, de gemeenten Lingewaard en Overbetuwe, Staatsbosbeheer, Waterschap Rivierenland en Stadsregio Arnhem-Nijmegen. In Park Lingezegen kunnen 160.000 mensen recreëren.

Na jaren is het gelukt om de benodigde vergunningen te krijgen en bijna alle grond is aangekocht. 68,5 miljoen euro is toegezegd voor de basisinrichting tot 2013. Het eerste 'geraamte' is bijna klaar. Voor toekomstplannen zal het geld uit privévermogen moeten komen, van bijvoorbeeld ondernemers. Denk aan restaurants, theetuin, zorgboerderij en duikcentra, enzovoort.

Verschillende gebieden

Park Lingezegen is in delen opgedeeld omdat het landschap veel verschil vertoont. Er zijn vijf deelgebieden.

De Park

Dit gebied tussen Elst en Schuytgraaf wordt een stadspark met picknickweiden, skatebanen en heel veel bankjes. Het gebied is vernoemd naar een kasteel dat daar stond. De contouren van het kasteel en de oprijlaan zijn nog te herkennen. Bijzonder is de stroomrugverbinding die door het gebied loopt.

Het Waterrijk

Dit is het gebied met de Rijkewoerdse Plassen dat geschikt is voor waterberging (klimaatverandering) en waterrecreatie. Activiteiten als zwemmen en surfen zullen zich aan de noordwestkant concentreren; dit gebied is het droogst. Wandelen, fietsen, vissen, kanoën of paardrijden is meer geschikt voor de oostkant van het Waterrijk. Het zuiden heeft natte vegetatie; er zijn sloten en er is natuurontwikkeling zoals moeras en riet.

Het Landbouwland

Dit is het weidse gebied waar de boeren gevestigd blijven. In dit gebied wordt een netwerk van fiets- en wandelpaden aangelegd en de boeren

houtwalletjes en bosjes.

Elk deelgebied heeft een eigen architect, zodat het ook eigen karakter krijgt. Een aantal projecten is klaar, zoals het fietspad de Huissense Zeeg, Natuurlijke Akkers en het kunstwerk Vogelpoort.

Toekomstplannen

Park Lingezen heeft ook een eigen parkstijl; dat is te zien aan de picknicktafels en bankjes die in het park staan. De Tweede Wereldoorlog is hevig geweest op plaatsen in dit gebied. Op 3 juni jl. is een fietsroute officieel geopend met Frontliniep pad en Patrouillepad Zuid en Noord. Langs de paden liggen twee schuttersputten en staan elf panelen die herinneren aan de Tweede Wereldoorlog. Het oorlogsgeweld heeft nogal wat achtergelaten in de grond zoals granaten en munitie, misschien zelfs een bom die verwijderd zal moeten worden. Ook zal er nog archeologisch onderzoek worden gedaan.

In de toekomst zal het park beheerd worden door Staatsbosbeheer, het waterschap en de gemeenten. Op vragen uit het publiek over te houden evenementen, komt het antwoord dat een

kunnen nieuwe activiteiten ontplooiën zoals boerderijwinkels of bed & breakfasts.

De Buitens

Het gebied tussen Bergerden en Bemmelen. Ook hier is rekening gehouden met klimaatverandering door veel boomaanplant langs wegen en paden, zodat het mogelijk is om in de schaduw te fietsen. Dit is het gebied waar nog nieuwe bebouwing mogelijk is.

De Woerdt

Het gebied tussen Bemmelen en Lent heeft meer fruitteelt en ook kassen; het is kleinschalig met

klankbordgroep daarop gaat toezien. Dat gaat vooral over het aantal bezoekers dat mag komen. Er komen alleen kleinschalige evenementen. Deze evenementen worden gehouden op de plaats waar het kasteel stond bij de Schuytgraaf.

Het was een leuke avond met veel reacties en vragen vanuit het publiek. Ondanks de strenge kou was de zaal met ongeveer 46 personen goed gevuld.

Ria Schouten-de Haan.

Jaarverslag 2011

Wat we ieder jaar al doen, hoef ik hier eigenlijk niet te vermelden. Dat weet u wel. Maar wel wil ik nog even terugkomen op ons hoogtepunt van vorig jaar, het bereiken van 700 leden, in een jaar met ongeken­de groei. Bovendien eindigden wij net als dit jaar heel hoog in de Rabo Clubkas Campagne; een groot blijk van erkenning en waardering.

Vorig jaar hielden we naast de gebruikelijke tentoonstelling bij het Kersenfeest en Open Monumentendag ook tijdens de zomervakantie een

rondleiding langs de tentoonstelling Tweede Wereldoorlog in de kelder en archeologie op zolder. De zolder was overigens al opgeruimd en fungeert nu helemaal als archief en tentoonstellingsruimte voor archeologie, kaarten en voorwerpen die door de leden geschonken zijn. Door archiefmateriaal naar zolder te verplaatsen kreeg de vaste oorlogstentoonstelling in de kelder meer ruimte en een betere opstelling.

Naar aanleiding van onze filmavond in De Klok kwam er vraag naar exemplaren van deze film.

Een deel van de fototentoonstelling in het verzorgingshuis.

wisseltentoonstelling in het Gendtse verzorgingshuis, zodat ook de ouderen, die niet meer zo mobiel zijn, van oude plaatjes konden genieten. Het bleek druk bezocht en voor herhaling vatbaar.

Wij waren vanuit het kringgebouw de back-up voor elektriciteit, toiletbezoek en stoelen bij Koninginnedag, oorlogsherdenking, wandeltocht Gendt bij kaarslicht en feestje Jubilate. Verder werd er een filmmiddag voor de Zonnebloem gehouden, ontvingen we de familie Van Bon voor een reünie met een presentatie over de geschiedenis van Gendt in ons gebouw, net als een reünie van oud-klasgenoten Mariaschool met

We hebben die daarom op dvd uitgebracht en een groot aantal ervan verkocht.

We assisteerden TV Gelderland met hun uitzending over een bekende Gendtenaar, nl. Hendrik Braam. Misschien hebt u die ook gezien?

Het digitaliseringproject van oude foto's kreeg steeds meer vorm. Er waren nog meer vrijwilligers mee bezig en dat noodzaakte ons tot de aanschaf van enkele computers, internet en de inrichting van een aparte ruimte voor dit project. Nu er zoveel foto's digitaal beschikbaar kwamen, was het noodzakelijke vervolg dat duidelijk moest zijn wie of wat er op die foto's te zien is in verband met een trefwoordenregister. Ook

daar kwam een nieuw ploegje vrijwilligers voor, dat wekelijks een aantal foto's beschrijft.

Gendtse sculpturen etc. Soms hebt u daarover in ons blad kunnen lezen.

Onze fotoherkenningsploeg.

Helaas overleed vorig jaar onze voormalige penningmeester en gewaardeerd bestuurslid Harrie Scholten, onze Mr. Marktplaats, en daarmee ontstond meteen een grote leegte qua dialectkennis. Na een oproep in ons kringblad nam Herman Buurman deze vacante plaats over.

Normaal zit er een vertegenwoordiger van ons in de monumenten- en een ander in de straatnamencommissie, maar ons monumentenlid stopte en de straatnamencommissie werd vorig jaar nooit bijeengeroepen.

De definitieve monumentenlijst van Gendt, waar wij al jarenlang voor ijverden, ontvingen we afgelopen jaar en we probeerden nog af toe of het pand warenhuis Van Driel toekomst had, dat niet op de monumentenlijst was geplaatst.

Verder kwamen er tal van vragen op ons bord, o.a. over de archeologische opgraving Hulhuizen, over naamgeving van nieuwe gebouwen, over de oude naam Olijcorststraat, over de appelboomgaard hoek Europalaan/Torenlaan, over

Het treintje in de polder werd weer opgeknapt na hoogwater, de ingangspartij van Huis te Gendt werd gerealiseerd, maar de verplaatsing wapenleeuwen van ons kringgebouw naar deze locatie (nog?) niet. Het project Ruimte voor de Rivier stopte na ongeveer tien jaar. De woerden in Gendt werden geïnventariseerd t.b.v. de Stichting Landschapsbeheer Gelderland en we keken of en hoe het altaar bij de camping opgeknapt kon worden.

We probeerden wat Gendtse informatie bij de duikboot Biber in het oorlogsmuseum in Groesbeek te krijgen, maar dat werd niet gehonoreerd.

Tenslotte deden we research voor artikelen die in ons boek in 2013 gaan verschijnen, zijn we bezig met fondsenwerving ervoor en daarmee was het jaar gevuld.

Yvonne de Boer-Ravestein

Het altaar op camping Waalstrand.

Nieuw boek over Gendt

In het derde nummer van de vorige jaargang heb ik aangekondigd dat de kring van plan is bij gelegenheid van het 30-jarig bestaan in maart 2013 een boek uit te geven over de Gendtse geschiedenis. Zoals ik toen schreef, bestaat de inhoud deels uit artikelen die in de afgelopen 30 jaar in *Marktpraat* en *Ganita mare* zijn verschenen en die zeker de moeite waard zijn om nog eens onder de aandacht gebracht te worden. De kring is de laatste jaren sterk gegroeid en velen kennen die artikelen waarschijnlijk niet. Daarbij komt dat er over de meeste van die onderwerpen meer onderzoek is gedaan, waardoor er meer over bekend geworden is en een schrijver in een aantal gevallen tot andere inzichten is gekomen. Tot deze groep behoren artikelen over Gendtse boerderijen, de bibliotheek van Gerward, processievereniging *Soli Deo Gloria*, de Hagevoort, tuinbouw in Gendt in de crisisjaren, katholieke kerkgebouwen, het Pannerdensch Kanaal en distributie in de Tweede Wereldoorlog.

Soms is een aantal artikelen die verwante onderwerpen beschreven, als basis gebruikt voor een 'nieuw' artikel. Zo heeft Ria Schouten-de Haan een zestal bijdragen over het dagelijks leven in Gendt in de 1^e helft van de 20ste eeuw tot een geheel gemaakt.

Een tweede deel van het boek bestaat uit artikelen die speciaal voor het boek geschreven zijn. Het gaat hier bijv. over archeologie en bewoningsgeschiedenis tot de Middeleeuwen, honderd jaar boerenleenbank, kunstwerken in Gendt, het gemeentehuis aan de Markt, nieuwkomers in Gendt, ontwikkelingen in de Polder in de 20ste eeuw en herinneringen aan het dorp van een bekende oud-inwoner.

De meeste hoofdstukken – en dat geldt zowel voor de eerste als tweede groep – zijn analytisch van aard. Auteurs beschrijven een onderwerp en proberen verklaringen te vinden voor ontwikkelingen die plaatsgevonden hebben. Er zijn ook hoofdstukken die meer opsommend van aard zijn, minder analyse, meer met het karakter van bronnen. Hieronder reken ik de bijdragen over de herkomst van de straatnamen, de monumentenlijst van Gendt, veldnamen, de oorkonden van het Duitse klooster Gravendaal over hun bezittingen in Gendt en het woordenboek met (opnieuw) duizend Gendtse woorden. Net zoals

bij *Gendt tussen stad en dorp* eindigt het boek met een fotoalbum.

Omdat nog niet alle artikelen binnen zijn, is niet precies te zeggen hoeveel hoofdstukken het boek gaat tellen, maar dat zal tussen de 25 en 30 liggen. Dat betekent een omvang van zeker 300 bladzijden. Het boek verschijnt in kleur. De presentatie is in de eerste helft van maart 2013.

Om de prijs aantrekkelijk te houden hebben we een beroep gedaan op sponsors. Het Steunfonds Gendt–Doornenburg, het Providentia fonds Huessen, het Rabofonds en de Woonstichting Gendt hebben al een bijdrage toegezegd. Een paar andere instanties buigen zich nog over ons verzoek om een financiële bijdrage.

Het boek gaat in de boekhandel € 22,50 kosten. Voorintekenen kan ook. Leden van de HKG betalen dan € 17,50, een korting van maar liefst 22%. Voor niet-leden is de prijs € 20,00. Iedereen kan op meerdere exemplaren intekenen, de prijs blijft € 17,50 of € 20,00 per boek. De intekentermijn eindigt op 1 februari 2013.

Intekenen kan op meerdere manieren:

- een formulier (met eenmalige betalingsmachtiging) invullen tijdens het Kersenfeest
- het bedrag € 17,50 of € 20,00 per boek overmaken op bankrekening 1164 26 705 t.n.v. de penningmeester van de Historische Kring Gente
- een mail te sturen naar info@historischekringgente.nl met uw naam, adres en aantal gewenste exemplaren
- het inlegvel invullen en opsturen naar Historische Kring Gente, Nijmeegsestraat 19, 6691 CK Gendt of in de brievenbus gooien op hetzelfde adres.

Op het Kersenfeest is tijdens de tentoonstelling een klapper ter inzage met daarin een korte samenvatting van de hoofdstukken zodat iedereen zich een beeld van de inhoud van het boek kan vormen.

Geert Visser

Hermanus Gerardus Maria (Harry) Rensen

*Oma Rensen-van der Heuvel
1877–1955 (rond 1945).*

kend als Onderlangs. Hij kreeg op zijn eerste verjaardag als cadeautje zijn eerste twee zusjes, een tweeling; waarna twee jaar later de tweede

*Kleine Harry, 2 maanden, met moeder Dora
(1948).*

tweeling zich aandiende. Er zouden nog twee meisjes volgen. Harry's vader vertelde graag het verhaal dat er een keer een man aan de deur kwam, waarvoor is onbekend, en dat die zei: "Er moet hier in deze straat iemand wonen die vijf jaar getrouwd is en nu al vijf kinderen heeft". "Dat klopt", zei z'n vader; "die staat nu voor u". Hij ging in Gendt naar de bewaarschool, waar nu het huidige verzorgingshuis staat. Daarna in 1954 naar de jongensschool St. Jozef. Er was toen nog gescheiden onderwijs. Na verschillende opleidingen koos hij uiteindelijk de richting fijnmetaal en rondde deze af.

Harry werd geboren op 22 september 1948 als eerste kind van de zeven van Hendrikus Anthonius Rensen en Dorothea Gertruda Scholten aan de Dijkstraat in Gendt.

Beter be-

Als 17-jarige trad hij op 1 augustus 1966 in dienst bij de firma Harting in Nijmegen als leerling-opticien. Het was toentertijd een combinatiezaak van optiek, hoortoestellen, steunzolen en bandages. Als jongste bediende mocht je nog niet zoveel. Omdat de steunzolen door de 'oude Harting' zelf met de hand in model werden geklopt, moest voor elke maat voeten een plaat gevild worden. Er zijn tijdens de eerste jaren vele uren in de kelder doorgebracht met deze activiteit. Ook werden de glazen van de brillen toen nog voor het grootste gedeelte met de hand geslepen. Er stond in de werkplaats wel een van de eerste slijpautomaten, maar die was nog niet zo snel. Je kon het toen sneller met de hand. Ook de eerste hoortoestellen werden nog zelf gerepareerd met de soldeerbout. Hoef je nu niet meer te proberen, is meteen de chip ontregeld.

*Familie Rensen-Scholten, vlnr Ger, Henni, Karen,
Annet, José, Dorothe, Harry, ma en pa Rensen
(1985).*

Omdat de ouderlijke woning in het toenmalige plan Dries lag; werden ze onteigend en is de familie in 1971 naar de Griftdijk in Lent vertrokken.

Het meisje dat bij het bedrijf kwam solliciteren in 1969 werd op 14 september 1973 zijn vrouw. Zij gingen één jaar boven de zaak wonen. Daarna vertrokken zij in Lent naar de Wouter Reijndersstraat. In 1977 werd dochter Leonie geboren; zij woont samen in Nijmegen en heeft een dochtertje van zeven jaar Cloé en een zoontje van vijf jaar Neil. In 1979 werd zoon Stefan geboren; hij woont samen. Nog twee jaar later in 1981 kwam de tweede dochter Michelle. Zij is getrouwd en

Zijn kinderen Michelle, Stefan en Léonie .

eigenaar van Harting. Samen hebben ze deze zaak gehad tot 2002. Het optiek- en bandagege-

heeft een dochtertje Kate van 1½ jaar en een zoontje Owen van 5 maanden.

In 1985 werd Harry met een compagnon

Marian , Kate, Cloé, Harry en Neil.

deelte met het pand werd in 2002 aan een medewerker verkocht. Het hoortoestelgedeelte verkocht hij hetzelfde jaar aan Beter Horen. Hij werkt nu nog twee dagen in de week bij Beter Horen in Oss.

Toen ze in Lent zijn gaan wonen, ging hij bij DVOL, dat toen nog een basketbalafdeling had, sporten en kwam hier voor het eerst met het verenigingsleven in aanraking. Hij bekleedde de functie van penningmeester tot zijn vertrek uit Lent.

In mei 1983 verhuisde hij naar Gendt en omdat hier geen basketbalvereniging was, maar wel een sporthal de Strang ging hij kijken wat daar zoal te doen was en kwam zo met volleybal in aanraking. Hij ging trainen op recreatief niveau en daar bleek dat er nog een vacature in het bestuur was. Dat was het begin van de zitting in het bestuur en de toernooicommissie van wat toen Pro Corpore heette. Na de fusie met Bo'05 en HVC werd hij gekozen als voorzitter van TWEE-

STROOM met een gym- en een volleybalafdeling. De wandelafdeling is niet meegegaan en heeft een eigen vereniging opgericht. Hij bekleedt deze functie nu al weer zeven jaar. Vorig jaar werd hij op de ALV (Algemene Ledenvergadering) met dispensatie voor de derde keer gekozen voor een termijn van drie jaar.

Verdere activiteiten binnen de vereniging: in het verleden trainer van de mini's en de kampgroep. Nu nog actief als scheidsrechter, lid van de activiteitencommissie, invaltrainer en sinds drie jaar lid van de kantinecommissie op Walburgen. Sinds vorig jaar maart in het kernteam voor de organisatie van het Kersenfeest dat TWEE-STROOM dit jaar mag organiseren. En tijdens het Kersenfeest is hij dat weekend contactpersoon.

Harry Rensen en Willem Rasing

Hent en Dora (1947).

Familie Rensen-van der Heuvel (1927) vlnr achterste rij Miena (x Jan de Jong) Jan (Boerstal), Theo, Johanna (x Wim Berns). Voorste rij Bart (bloemist), Hermanus Rensen, Dina (x Wientjes), Anna Rensen-van den Heuvel, Hent en Herman (groenten).

2+33 Joannes RENSEN geboren in Gendt, overleden op 10-07-1826 in Gendt Joanna BRUGMAN , geboren 1779 in Rees, overleden op 06-06-1843 in Gendt	34+35 Martinus VOLMEIJER X Adriana ABING	36+37 Arend WIELAND overleden op 21-10-1836 X Johanna JANSEN	38+39 Derk ARTZ geboren 1780 in Bemmél, overleden op 25-05-1849 in Gendt Gerarda van MERWIJK , geboren 1789 in Bemmél, overleden op 08-09-1856 in Gendt	40+41 Petrus van den HEUVEL x Catharina BOUMAN	42+43 Joannes KLIJN x Joanna BOELDERS	44+45 Hendrik STOFFELS x Wilhelmina JANSSEN	46+47 Cornelis ROELOFS overleden op 01-09-1841 in Bemmél X Gerarda BRUGMANS
16 Joannes RENSEN geboren op 11-04-1802 in Gendt, overleden op 25-10-1894 in Bemmél X 3-06-1826 in Huissen	17 Grada VOLMEIJER geboren op 1 juli 1804 in Elst, overleden op 02-06-1886 in Gendt	18 Hermanus WIELAND geboren op 12-04-1806 in Bemmél, overleden op 01-10-1884 in Bemmél X(2) 9-05-1834 in Bemmél	19 Wilhelmina ARTZ geboren op 18-04-1813 in Gendt, overleden op 12-11-1844 in Bemmél	20 Theodorus van den HEUVEL geboren op 29-08-1801 in Bemmél, overleden op 15-12-1883 in Bemmél X 26-05-1826 in Bemmél	21 Maria Ludowica KLIJN geboren op 07-06-1801 in Huissen. overleden op 27-04-1862 in Huissen	22 Antonius STOFFELS geboren op 18-10-1813 in Elst, overleden op 08-09-1885 in Gendt X 31-12-1842 in Bemmél	23 Gerarda ROELOFS , geboren op 24-03-1810 in Huissen,, overleden op 04-06-1870 in Elst
8 Jan RENSEN geboren op 07-10-1826 in Gendt, overleden op 03-12-1905 in Gendt X (2) 28-01-1869 in Gendt	9 Antje WIELAND geboren op 25-08-1837 in Angeren, overleden op 04-10-1911 in Gendt			10 Theodorus van den HEUVEL geboren op 05-01-1840 in Huissen, overleden op 12-11-1891 in Gendt X 26-05-1869 in Elst	11 Wilhelmina STOFFELS geboren op 27-03-1843 in Bemmél, overleden op 30-01-1909 in Gendt		
4 Hermanus Johannes RENSEN geboren op 07-05-1870 in Gendt, overleden 26-06-1930 in Gendt X 02-05-1902 in Gendt				5 Anna Maria van den HEUVEL geboren op 27-08-1877 in Gendt, overleden op 13-01-1955 in Gendt			
2 Hendricus Antonius (Hent) RENSEN geboren op 24-10-1916 in Gendt, overleden op 29-01-2007 in Gendt X 21-10-1947							
		Hendricus Antonius Maria (Harry) geboren op X 14-09-1973 Maria Petronella Antoinette (Marianne)					

48+49 Petrus SCHOLTEN geboren 1781 X Johanna THIJSEN geboren 1787	50+51 Gerardus MEEUWSEN. X Geertruida STEENHOF	52+53 Peter JANSEN geboren 1777 in Elst, overleden op 18-07-1852 in Bommel X Maria van AALTEN	54+55 Mattheus van de PAS, geboren op 08-10-1772 in Venray, overleden op 25-02-1821 in Huissen X Geertruida van KESTEREN geboren 1785	56+57 Joannes PETERS geboren op 14-12-1780 in Gendt, overleden op 08-02-1859 in Gendt X1813 Gerarda NUIJ geboren op 09-09-1790 in Gendt, daar overleden op 22-03-1875	58+59 Frans DERKSEN geboren 1769 in Groessen, overleden op 10-12-1844 in Gendt X (2) 1814 Hendrina van MIERLO geboren op 24-06-1795 in Duiven	60+61 Gerardus HOLLANT geboren op 08-11-1764 in Grieterbeek, overleden op 04-07-1851 in Gendt X Dorothea BIES geboren op 11-05-1780 in Gendt	62+63 Joannes KEMPEN geboren op 23-01-1787 in Gendt, overleden op 16-09-1847 in Gendt, X 1815 Joanna de GREEF geboren op 23-11-1783 in Gendt, daa overleden op 25-09-1847
24 Gerardus SCHOLTEN geboren op 25-02-1813 in Kranen- burg,Dld. overleden op 13-04-1871 in Huissen	25 Hendrina Cornelia MEEUWSEN geboren op 19-08-1818 in Bommel, overleden op 27-09-1897 in Huissen	26 Jan JANSEN geboren op 20-03-1812 in Huissen,. overleden op	27 Gertrudis Bernardina van de PAS geboren op 07-04-1811 in Huissen, overleden op 24-07-1856 in Huissen	28 Jan PETERS geboren op 09-07-1816 in Gendt, overleden op 25-06-1885 in Gendt	29 Hendrina DERKSEN geboren op 16-10-1820 in Gendt, overleden op 09-12-1908 in Gendt	30 Gradus HOLLANT geboren op 27-08-1818 in Gendt, overleden op 05-12-1890 in Gendt	31 Hendrina van KEMPEN geboren op 30-06-1826 in Gendt, overleden op 17-12-1907 in Gendt
X 05-06-1844 in Huissen		X 02-12-1836 in Huissen		X 16-05-1849 in Gendt		X 29-04-1851 in Gendt	
12 Gerardus SCHOLTEN geboren op 29-02-1848 in Huissen, overleden op 10-01-1944 in Gendt	13 Johanna Catharina JANSEN geboren op 10-11-1850 in Huissen, overleden op 12-12-1916 in Gendt			14 Johannes Franciscus PETERS geboren op 23-11-1853 in Gendt, overleden op 04-10-1928 in Gendt	15 Johanna Theodora HOLLAND geboren op 29-10-1852 in Gendt, overleden op 18-08-1930 in Gendt		
X 31-01-1883 in Huissen				X 23-04-1879 in Gendt			
6 Gerardus SCHOLTEN geboren op 09-03-1884 in Huissen, overleden op 13-09-1966 in Gendt				7 Johanna Maria PETERS geboren op 13-06-1891 in Gendt, overleden op 29-06-1978 in Gendt			
X 02-06-1915 in Gendt							
3 Dorothea Gertruda SCHOLTEN geboren op 04-02-1919 in Gendt, overleden op 02-09-1998 in Nijmegen							
in Gendt							

RENSEN

22-09-1948 in Gendt

in Lent (gem. Elst)

GRADISEN, geboren 21-10-1951, Perth, Australië

Dialectwoorden

aftrèèje (opmeten van afstand door te stappen en te tellen)

Mè't aftrèèje van d'n akker mie-k tie 'n fout.

allève (niettemin nochtans evenwel)

Da ku'j nou wel dinke mar 't kan allève ôk anders gaon.

döppert (sufferd)

Bjent ku'j alles wiesmake. Hij is 'n grote döppert.

fesoenlik (fatsoenlijk)

Awwe ète zitte we duk te slurpe. Dâ's nie fesoenlik.

flet (anjer)

Moed hâ 'n barre mooie pot flette uut de hof gesnè-je.

galgen (bretels)

A'k mè deze boks de galge nie aon hè zak tie mien van de kont.

geng (gaande)

Wa's hier aon de geng?

hiesse (slaan)

Grad was bar aon't hiesse op die paol.

houter (van hout)

Mettie houtere hamer

ku'j timmere zonder

dutse ien 't hout te maoke.

jöttere (jakkeren maar ook trillen onder spanning).

De visgar jötterde ien de wiend. 't Weajde te hard um te vissen.

klassenie-re (redeneren / discuseren)

A'j veul mô klassenie-re hè'j kans op pien ien de kèl.

kuuke (kuiken)

Zonder kiek kum d'r gin kuuke.

pörkiezer (pook)

Wij nuumde vroeger 't raökeliëzer ôk wel pörkiezer.

schompes (te veel / overdadig)

Gistere hè'k mien eige 't schompes ge-géte.

stutskar (stortkar / wipkar)

De sukepiete wie-re op de stutskar gelaoje.

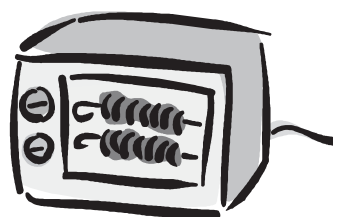
Verkleinwoorden

afvoerke (afvoer - afvoertje)

Vâd mie-k stiekum 'n klein afvoerke van de put naor de sloot. Umdâ de gemeente dâ nie goed von hettie 't nie aonge-vraag.

aovetje (oven - oven-tje)

Moed kon metta klei-ne aovetje bar lekker braoije.

bessemke (bezem - bezempje)

Jantje gee metta kleine bessemke 't achterhuus uutvège.

birreke (beer - beertje)

Vroeger as kiend hâ 'k 'n klein birreke um mè te speule. Toen tie kepot gieng hè 'k 'm weggemieterd.

dilleke (dil - dilletje)

Die brommert hè'k geruuld vör'n dilleke ouwe boeke.

duppertje (domoor - domoortje)

Die kjël hè't ver geschup. Vroeger was dâ 'n ech duppertje

ërremke (arm - armpje)

Toen tie mè't èrremke tusse d'n deur bleef hange begon tie bar te krijse.

gömke (gom - gometje)

Aon d'n achterkant van mien potlood hâ'k 'n gömke zitte.

griemelke (geringe hoeveelheid – griemeltje)

Mè'n griemelke meer zout wör die soep 'n stuk smakeliker.

gutske (guts – gutsje)

Metta gutske kon tie mooie bloeme ien't hout snije.

hèjje (handje)

Teuntje, gif de meester mar 'n mooi hèjje.

hirreke (heer - heertje)

Die kjël is 'n ech hirreke zo as tie d'r bij löp mè zie-n huudje, 't zondagse grei en de wandelstok.

kakstuuleke (kakstoel - kakstoeltje)

A'j nie mer kon lope of a'j dâ nog nie hâ geleerd umdâ 'j te klein was ware d'r vör grote en kleine minse kakstuulekes. Bij zô'n ding hing de pot onder de zitting.

kie-kgàètje (kijkgat - kijkgatje)

Bij ons ien de vördeur zit 'n kie-kgàètje. Vörda'j los mak èrs kieke. Je wit mar nooit.

knieptèngske (nijptang - nijptangetje)

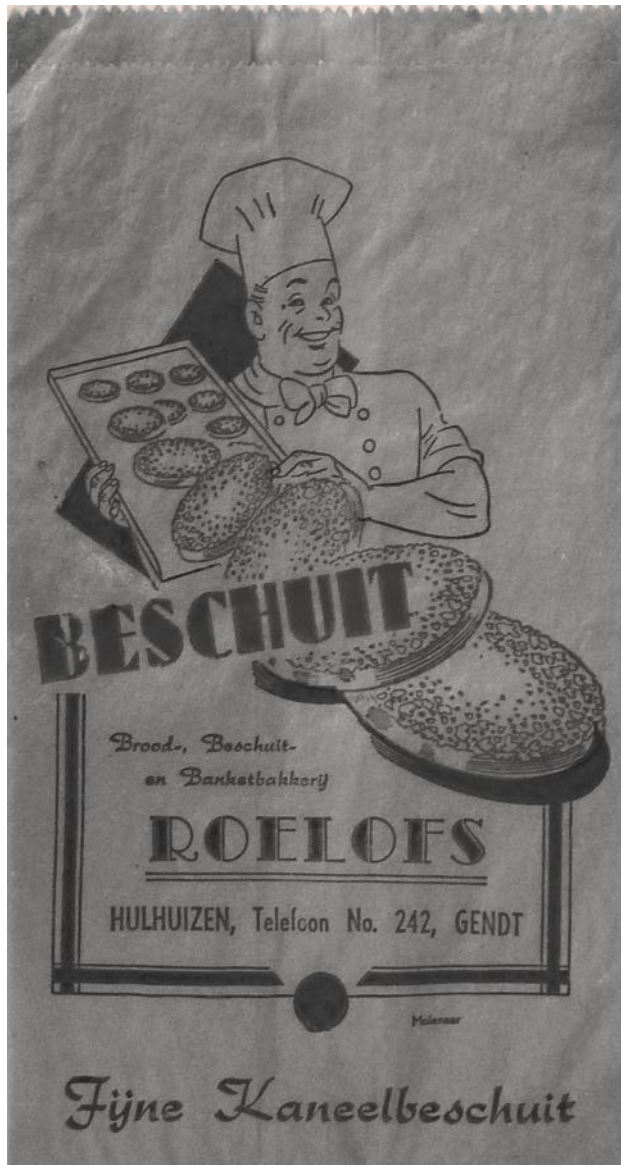
Nou hè'k mien bruureke wies gemak dâ tie zien knieptèngske mè mô neme naor de tandarts. Nou durft tie nie mèr te gaon.

Uitspraak / gezegde

Dâ's onfesoenlik en dâ wil'k nie hemme. Zukke raore dinger doewn wij nie. Daor komme wij nie van hèn. Dat is onfatsoenlijk en ik verbied het. Zulke rare dingen doen wij niet. Zo zijn wij niet opgevoed.

Herman Buurman

Zakjes van bakkerij Roelofs hebben een wel heel aparte bestemming gehad. Toen de huidige bewoner van deze voormalige bakkerij aan de Waaldijk, dhr. Jansen, zijn dak laatst onderhanden nam, vond hij verschillende van deze zakjes onder de dakbedekking. Ze moesten als isolatiemateriaal dienen. Dhr. Jansen heeft voor de isolatie nu een moderne oplossing gevonden en ons verblijd met heel veel zakjes (helaas leeg). Misschien hadden ze, als ze gevuld waren geweest met kaneelbeschuit, de boel nog beter geïsoleerd.

Welkom nieuwe leden

Uit Gendt, tenzij anders vermeld:
Dhr. M. Janssen, Doornenburg
Dhr. G. de Haan, Cuyk

Dhr. J.H.W. Brouwers
Mevr. A. Mathijssen, Doornenburg
Dhr. P.J.M. Janssen
Dhr. N. Gerritsen
Dhr. H.J. Lamers
Dhr. R. Maters, Angeren
Mevr. H. Verwaaijen-Benning, Plasmolen

Inmiddels hebben we **705 leden!!!**

Wegens **overlijden** hebben wij afscheid moeten nemen van ons (gezins)lid:

Mevr. A.H.D. (Ida) Janssen-Stuart,
echtgenote van Theo Janssen
Geboren op 13 februari 1947
Overleden op 13 november 2011

Mevr. C.Th. (Toos) Tinneveld-Willemsen,
weduwe van Nol Tinneveld
Geboren op 12 januari 1934
Overleden op 26 februari 2012

Dhr. TH.W. (Theo) Benning,
weduwenaar van Anny Benning-Groen en
levenspartner van Corry Willemsen-Groen
Geboren op 17 januari 1922
Overleden op 9 april 2012

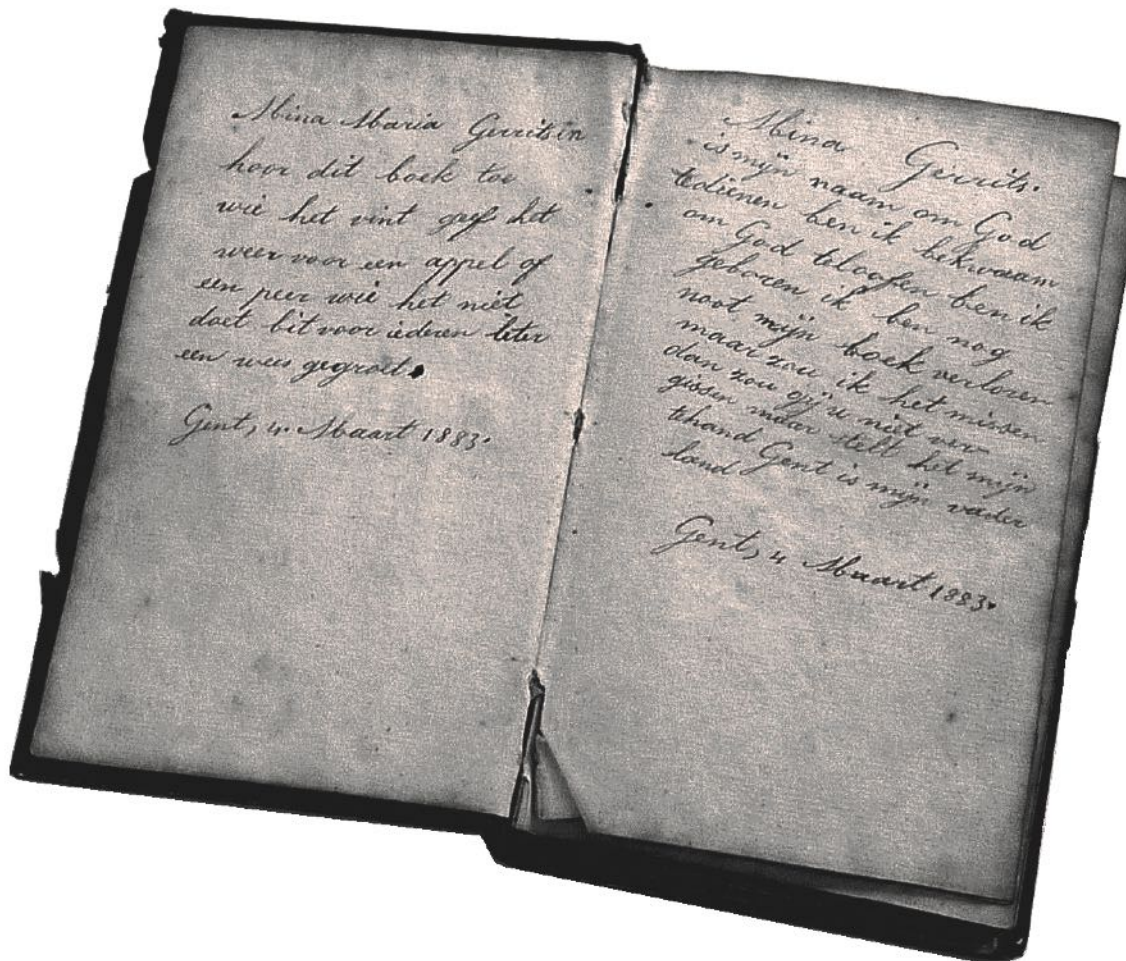
Mevr. J.G. Jansen-Rasing,
weduwe van G.A. Jansen
Geboren op 8 augustus 1925
Overleden op 29 april 2012

Dhr. E.W. (Willy) Rosmulder,
echtgenoot van Marietje Rosmulder-de Haan
Geboren 28 mei 1929
Overleden op 10 mei 2012

Dhr. B.R. (Ben) van Bremen,
echtgenoot van Nellie van Bremen-Meijer
Geboren in 1933
Overleden 24 mei 2012

Dhr. Th.A.J. (Theo) Teunissen,
echtgenoot van Margriet Teunissen-Lukassen
Geboren 16 maart 1941
Overleden 30 mei 2012

Wij willen de verwanten en vrienden ons medeleven betuigen en sterkte wensen met het verwerken van hun verlies.

Aanwinsten

Ontvangen van:

Ruud Hooyman, bovenstaand gebedenboekje van Mina Gerrits (zie tekst hiernaast)

Debbie Mollen, haar dialectscriptie, getiteld Overeenkomsten en verschillen van het dialect tussen Gendt en Bemmelen (samen met W.P. van Tongeren gemaakt)

Ben Cornelissen, Groenstructuurplan Gendt

Dhr. J. Kloosterman, enkele documenten waaronder een persoonsbewijs uit WO II en een Reisatlas voor Nederland in zakformaat

Mevr. Juffermans, groot aantal bidprentjes, knipsels en boekjes

Wim Evers, kaart van Doornenburg

Geert Meijer, Prospectus verkoop van steenfabriek De Zandberg op 2-12-1930

Gerda Kemperman, boekje van de brandweer en krantje van Gendt 750 jaar

Joop de Wolf, Elst, negen losbladige facsimile atlassen van de Stichting Ouderen Zegels Bunnik

Petri van Schayk-Kölker, Berlicum, via **Antoon Hendriks**, een dertigtal foto's van zr. Margaritha, voormalig hoofd van de kleuterschool, en enkele krantenknipsels

Mevr. Toos van Deelen-Wassink, Doornenburg, bidprentjes

Mina Maria Gerritsen

hoor dit boek toe
Wie het vint geef het
weer voor een appel of
een peer wie het niet
doet bit voor iederen leter
een wees gegroet.

Gent, 4 Maart 1883

Mina Gerrits

Is mijn naam om God
te dienen ben ik bekwaam
om God te loofen ben ik
geboren ik ben nog
noot mijn boek verloren
maar zou ik het missen
dan zou gij u niet ver-
gissen maar stelt het mijn
tehand Gent is mijn vaderland

Gent, 4 Maart 1883

Bestuur Historische Kring Gente

Voorzitter: **Geert Visser,**
Kard. de Jongstraat 2, 6687 LG ANGEREN,
tel. 026 3256718

Secretaris: **Yvonne de Boer,**
Waterwolf 31, 6681 TH BEMMEL,
tel. 0481 422400

Penningmeester: **Geert Witjes,**
De Haspel 9, 6691 PP GENDT,
tel. 0481 422851

Foto- en knipselarchief: **Riet Berends-Peters,**
Baron van Gendtlaan 7, 6691 ZH GENDT,
tel. 0481 422471

Genealogie: **Mia Gerrits-Bouwman,**
Steenakker 11, 6691 DM GENDT,
tel. 0481 423543

Geografie: **Gerard Janssen,**
Nijverheidsweg 15, 6691 EZ GENDT,
tel. 0481 431324

Presentaties: **Henk Klaassen,**
v.d.Duyn van Maasdamstr. 8, 6691 CT GENDT,
tel. 0481 424253

**Inventarisatie en genealogische achtergrond-
verhalen:** **Willem Rasing**
Bernhardstraat 22, 6691 ZM GENDT,
tel. 0481-424546

Jaarprogramma: **Ria Schouten-de Haan,**
't Hof 10, 6691 HK GENDT,
tel. 0481-422781

Het lidmaatschap van de kring kost

€ 15,—. U ontvangt dan 3 x per jaar ons kringblad en krijgt korting op foto's en genealogieuitdraaien. Inclusief het boek **Terugblik** (verschijnt eenmaal per jaar) kost het lidmaatschap nu nog € 22,—, maar volgend jaar € 24,—. **Terugblik** is een boek dat ieder jaar een bepaald historisch thema in de Neder- en Over-Betuwe behandelt; nu eens kastelen, dan weer historische kaarten etc.. Eind 2012 komt het 13e jaarboek uit met als thema, hoe toepasselijk, geluk en ongeluk.

Foto's en verhaaltjes op de website

Kijkt u wel eens op onze, steeds actuele website www.historischekringgente.nl? Zodra er een excursie is geweest of Kersenfeest of een ander evenement zetten we de foto's e.d. op onze website. Wie weet staat u er ook wel op.

Exodus wandeltocht en expositie

Op zaterdag 30 juni 2012 vindt de 2^e Exodus wandeltocht plaats langs plaatsen waaruit in de Tweede Wereldoorlog de mensen moesten vertrekken vanwege het oorlogsgeweld. De tocht gaat door de Betuwse natuur en langs het Exodus monument en massagraf in Huissen, het massagraf te Angeren, kasteel Doornenburg en Fort Pannerden enz. Tevens is er gedurende de gehele maand juni een speciale Exodus expositie in het prachtige Dominicanenklooster te Huissen die gratis te bezoeken is. Daaraan werkt ook onze historische kring mee.

Colofon:

e-mail: info@historischekringgente.nl

website
www.historischekringgente.nl

Webmaster: Aad Hendriks

Redactie Ganita mare:
Yvonne de Boer-Ravestein (eindredactie)
Mia Gerrits-Bouwman
Henk Klaassen
Geert Visser

**Onze redactie is te bereiken via bovenstaand
e-mail adres, maar ook op de in de kolom hier-
naast genoemde adressen en telefoonnummers**

Huisvesting: in 'Villa Ganita'
Nijmeegsestraat 19, 6691 CK Gendt

Betalingen:
Hist.Kring Gente te Gendt
bank 1164 26 705

Drukwerk Ganita Mare: DATADRUK Gendt

ISSN: 1878-7908

Welkom op de maandagavond vanaf 2000 uur en op de woensdagmorgen vanaf 0930 uur.

Al is het alleen maar voor de koffie

Bjent zei : Kjékjé wâ is't allejékes heit. Ge zou van èrremoei d'n borsrok uutriffele.